An Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte
Treoirlínte do
Chomhaltaí Neamhspleácha

An tAcht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte), 1938, arna leasú

Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
Standards in Public Office Commission

An Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
6 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2

Teileafón: (01) 6395666
Ríomhphost: info@sipo.ie
Suíomh Gréasáin: www.sipo.ie
Twitter: @SIPOCIreland

If you want to receive forms and correspondence from us in English please contact us.

Clár Ábhar

1 Réamhrá 2
2. Tosach feidhme 2
3 An Liúntas a Ríomh 2
4 An Liúntas a Choigeartú 3
5. An liúntas a éileamh 3
6 An Liúntas a Aisíoc 3
7 Caiteachas incheadaithe 3
8 Coinníollacha ginearálta 4
9 Ráiteas Caiteachais 4
10 Athbhreithniú ag an gCoimisiún 4
11 Coinneáil agus iniúchadh ag an bpobal 6
AGUISÍN 7

1 Réamhrá

1.1 Foráladh le sraith Achtanna éagsúla, agus san Acht um an Oireachtas agus Oifigí Aireachta agus Parlaiminte, 1938, ar dtús d'íocaíocht liúntais bhliantúil (ar a dtugtaí an Liúntas Ceannairí Páirtí) a dhéanamh le ceannaire amháin nó níos mó ar pháirtithe parlaiminteacha. Rialáladh an íocaíocht faoi na hAchtanna sin freisin. Ceanglaítear ar cheannairí páirtí ráiteas bliantúil faoi chaiteachas ón liúntas sin a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí (an Coimisiún).

1.2 D'éirigh liúntas den chineál céanna iníoctha le comhaltaí neamhspleácha den Dáil agus den Seanad faoin Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2001. Níor ceanglaíodh ar chomhaltaí neamhspleácha ráiteas caiteachais bliantúil a thabhairt.

1.3 Leis an Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014, laghdaíodh an leibhéal íocaíochtaí agus foráladh den chéad uair riamh go gceanglófaí ar chomhaltaí neamhspleácha ráiteas caiteachais bliantúil a thabhairt don Choimisiún. Tugtar an Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte (LGP) ar an liúntas anois.

1.4 Foráiltear le hAcht 2014 go bhféadfaidh an Coimisiún treoirlínte a ullmhú agus a fhoilsiú ar mhaithe le treoir phraiticiúil a thabhairt do cheannairí parlaiminteacha ar pháirtithe cáilitheacha, do chomhaltaí neamhspleácha agus d'ionadaithe pearsanta maidir le cur i bhfeidhm agus feidhmiú na reachtaíochta.

1.5 Tá na treoirlínte seo a leanas dírithe ar chomhaltaí neamhspleácha a gceanglaítear orthu, den chéad uair riamh, ráitis chaiteachais a thabhairt don Choimisiún. Leagtar príomhcheanglais na reachtaíochta amach sna treoirlínte, go háirithe na bearta a dhéanfaidh comhalta neamhspleách le linn dó/di ráitis chaiteachais ón Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte a íocadh leis/léi a thabhairt don Choimisiún.

1.6 Eisíodh treoirlínte ar leith do cheannairí parlaiminteacha ar pháirtithe cáilitheacha.

2. Tosach feidhme

2.1 Tháinig na forálacha ábhartha d'Acht 2014 i bhfeidhm an 1 Iúil 2014. Is iad blianta féilire iomlána a chumhdófar sna ráitis chaiteachais.

3 An Liúntas a Ríomh

3.1 Tá an liúntas iníoctha i dtaca le speansais a eascraíonn as gníomhaíochtaí parlaiminte an chomhalta lena mbaineann, lena n-áirítear gníomhaíochtaí taighde. Is é €37,037 an liúntas bliantúil is iníoctha le comhaltaí neamhspleácha de Dháil Éireann agus is é €21,045 an liúntas bliantúil is iníoctha le comhaltaí neamhspleácha de Sheanad Éireann.

3.2 I gcás nár úsáideadh aon chuid den liúntas le linn aon tréimhse ar leith, féadfar an chuid sin a thabhairt ar aghaidh chuig an gcéad tréimhse eile.

3.3 Níl an liúntas faoi réir cáin ioncaim.

4 An Liúntas a Choigeartú

4.1 Foráiltear leis an Acht gurb amhlaidh, i gcás go ndéanfar luach saothair sa Státseirbhís a mhéadú nó a laghdú le héifeacht ó lá ar leith de réir comhaontuithe nó socruithe a bhfuil feidhm acu ar bhonn ginearálta sa Státseirbhís (is cuma cé acu a bheidh nó nach mbeidh feidhm acu maidir le fostaithe nach fostaithe Státseirbhíse iad freisin), go ndéanfar na liúntais is iníoctha faoin Acht a mhéadú nó a laghdú dá réir faoin méid céanna ón lá sin chomh maith.

5. An liúntas a éileamh

5.1 Tá an liúntas iníoctha gach mí ina riaráiste i leith gach seachtaine ina raibh an comhalta neamhspleách, tráth ar bith le linn na seachtaine sin, ina c(h)omhalta den Dáil nó den Seanad.

5.2 Is gá an liúntas a éileamh nuair a éiríonn sé dlite. Murar éilíodh liúntas is iníoctha i leith tréimhse ar leith (nó murar éilíodh ach cuid den liúntas sin) laistigh de 6 mhí ó d'éirigh sé dlite, scoirfear an liúntas is dlite i leith na tréimhse sin de bheith iníoctha.

6 An Liúntas a Aisíoc

6.1 Más rud é, tar éis olltoghcháin nó fothoghcháin, nach ndearnadh comhalta neamhspleách a atoghadh mar chomhalta neamhspleách, ní mór don chomhalta neamhspleách lena mbaineann aon liúntas nár caitheadh a aisíoc. Ní mór an aisíocaíocht a dhéanamh faoin 30 Aibreán den bhliain díreach tar éis na bliana inar íocadh an liúntas.

6.2 Mura n-aisíoctar an liúntas ábhartha, féadfar é a aisghabháil mar fhiach conartha shimplí in aon chúirt dlínse inniúla.

7 Caiteachas incheadaithe

7.1 Féadfaidh comhaltaí neamhspleácha an liúntas a íoc ar mhíreanna/ábhair a eascraíonn as gníomhaíochtaí parlaiminte. Forordaíodh catagóirí incheadaithe áirithe caiteachais san Acht. Cé go bhfuil sé de cheart ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (an tAire) na catagóirí a leathnú, ní dhearna sé/sí amhlaidh go fóill. Áirítear le caiteachas incheadaithe caiteachas ar na catagóirí seo a leanas –

a) comhairle theicniúil nó sainchomhairle a sholáthar, ar comhairle í ar dóigh di bheith ag teastáil le haghaidh tograí reachtacha nó tionscnaimh pharlaiminteacha fhéideartha,
b) taighde agus oiliúint,
c) ceapadh beartais,
d) seirbhísí sainchomhairleoirí a sholáthar, lena n-áirítear sainchomhairleoirí caidrimh phoiblí a fhostú,
e) suirbhé a dhéanamh ar an bpobal nó dearcadh an phobail a shampláil i ndáil le díospóireachtaí parlaiminteacha nó le tionscnaimh pharlaiminteacha, agus
f) siamsaíocht.

7.2 Mholfadh an Coimisiún go dtabharfadh comhaltaí neamhspleácha aird ar an ngá atá le bheith ríchúramach agus airgead á chaitheamh acu ar shiamsaíocht, ar caiteachas é nár cheart a thabhú ach amháin i gcás go bhfuil riachtanas soiléir gnó leis. Ba cheart taifid

a choinneáil ar chineál an ghnó lena mbaineann agus ar na daoine a bhain leas as an bhfáilteachas (lena n-áirítear na comhaltaí iad féin).

8 Coinníollacha ginearálta

8.1 Ní fhéadfar an liúntas a chur i bhfeidhm i dtaca le speansas a n-aisíoctar é nó a ndéantar soláthar dó ar shlí eile.

8.2 Ní fhéadfar an maoiniú a fuarthas a chur i bhfeidhm i ndáil le speansais toghcháin (e.g. toghchán Dála, Seanaid, Eorpach, Uachtaránachta nó áitiúil) ná i ndáil le speansais reifrinn. Ní fhéadfar é a úsáid chun speansais den sórt sin a aisghabháil ach oiread.

8.3 Ní bheidh an liúntas iníoctha le comhalta neamhspleách i leith aon tréimhse ina sealbhaíonn sé/sí oifig an Chinn Chomhairle.

8.4 Ní íocfar an liúntas le comhalta neamhspleách i gcás nár thug an comhalta an ráiteas agus an tuarascáil iniúchóra dá dtagraítear i mír 9.4 (thíos) nó i gcás nach gcomhlíonann an ráiteas an tAcht agus nár cheartaigh an comhalta an ráiteas sin nuair a iarradh air/uirthi déanamh amhlaidh.

9 Ráiteas Caiteachais

9.1 A luaithe is féidir, ach roimh an 30 Aibreán den bhliain dár gcionn, ní mór do chomhalta neamhspleách ráiteas caiteachais a ullmhú, nó a chur faoi deara go n-ullmhófar ráiteas caiteachais, faoi aon chaiteachas ón liúntas a íocadh leis an gcomhalta i leith na bliana roimhe. Déanfar an spriocdháta, is é sin, an 30 Aibreán, a fhadú faoi aon tréimhse dá raibh Dáil Éireann lánscortha sa tréimhse lena mbaineann.

9.2 I gcás go bhfaigheann comhalta neamhspleách atá ag fáil liúntais bás, ní mór dá (h)ionadaí pearsanta an ráiteas ábhartha a ullmhú, nó a chur faoi deara go n-ullmhófar an ráiteas ábhartha, faoin spriocdháta ábhartha.

9.3 Ní mór an ráiteas sin an ráiteas samplach atá tugtha san aguisín a ghabhann leis na treoirlínte seo a chomhlíonadh ó thaobh foirme agus ábhair de. Ba cheart do chomhaltaí taifid leordhóthanacha a choinneáil mar fhianaise ar an gcaiteachas agus ar chuspóir an chaiteachais.

9.4 Cuirfidh an comhalta neamhspleách faoi deara go ndéanfaidh iniúchóir poiblí an ráiteas a iniúchadh agus, ina dhiaidh sin, tabharfaidh sé/sí an ráiteas agus an tuarascáil iniúchóra don Choimisiún. Beidh tuarascáil an iniúchóra san fhoirm atá leagtha amach i gcuid 5 den ráiteas samplach san aguisín a ghabhann leis na treoirlínte seo.

10 Athbhreithniú ag an gCoimisiún

10.1 Breithneoidh an Coimisiún gach ráiteas agus tuarascáil iniúchóra a thugtar dó de réir mhír 9.4 (thuas) agus, nuair is cuí leis déanamh amhlaidh, tabharfaidh sé tuarascáil i

scríbhinn don Aire ar aon ábhar a d'fhéadfadh teacht aníos i dtaca leis an ráiteas nó an tuarascáil sin.

10.2 Má aimsíonn an Coimisiún mionearráid nó mioneasnamh sa ráiteas, tabharfaidh an Coimisiún 14 lá don chomhalta (nó don duine a thug an ráiteas, nuair is cuí) chun é/í a cheartú.

10.3 Má tá an Coimisiún den tuairim nach gcomhlíonann an ráiteas an tAcht, tabharfaidh sé fógra scríofa ina mbeidh sonraí faoin neamhchomhlíonadh don duine a thug an ráiteas. Tabharfaidh an Coimisiún fógra don duine go bhféadfaidh sé/sí tuairimí ar an ábhar a thabhairt don Choimisiún laistigh de 14 lá ón dáta a eisíodh an fógra chuig an duine sin agus go mbreithneoidh an Coimisiún aon tuairimí den sórt sin sula mbreithneoidh sé an t-ábhar tuilleadh.

10.4 I gcás go dtugann an duine ar eisíodh fógra chuige faoi mhír 10.3 a c(h)uid tuairimí don Choimisiún ar an ábhar dá dtagraítear san fhógra laistigh den tréimhse dá dtagraítear i mír 10.3, tabharfaidh an Coimisiún aird ar na tuairimí sin.

10.5 I gcás gurb amhlaidh go bhfuil an Coimisiún fós den tuairim, tar éis dó aon tuairimí a fuair an Coimisiún faoi mhír 10.3 a bhreithniú nó i gcás nach gcuireann an duine ar eisíodh fógra chuige aon tuairimí in iúl, go bhféadfadh go raibh neamhchomhlíonadh an Achta ann, cuirfidh sé tuarascáil ar an ábhar (i dteannta aon fhaisnéise ábhartha) ar aghaidh chuig an Aire agus chuig Cathaoirleach Dháil Éireann.

10.6 Seolfaidh an Coimisiún tuarascáil ar gach ráiteas agus tuarascáil iniúchóra chuig an Aire ina léireofar –

a) cé acu a rinneadh nó nach ndearnadh iad faoin teorainn ama shonraithe,
b) cé acu a nochtar nó nach nochtar aon chaiteachas iontu nach gcomhlíonann mír 8.2 (thuas),
c) cé acu a chomhlíonann nó nach gcomhlíonann an ráiteas rannáin 7, 8 agus 9 (thuas).

10.7 Leagfar tuarascálacha an Choimisiúin faoi bhráid an dá Theach den Oireachtas freisin.

10.8 Féadfaidh an Coimisiún aon fhiosruithe is cuí leis a dhéanamh agus féadfaidh sé ceangal a chur ar dhuine ar bith aon fhaisnéis a thabhairt, lena n-áirítear doiciméid a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil ón gCoimisiún chun a chuid feidhmeanna a chomhlíonadh.

10.9 I gcás go dteipeann ar dhuine ceanglas a cuireadh air faoi mhír 10.8 thuas a chomhlíonadh, déanfaidh an Coimisiún

a) ráiteas chuige sin a thabhairt do Chathaoirleach Dháil Éireann agus don Aire, agus
b) sonraí faoin neamhchomhlíonadh a fhoilsiú ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin.

11 Coinneáil agus iniúchadh ag an bpobal

11.1 Comhalta neamhspleách agus ionadaí pearsanta a dhéanann ráiteas mar atá leagtha amach i rannán 9, nó a chuireann faoi deara go ndéanfar ráiteas den sórt sin, ní mór dó/di taifid a bhaineann leis an ráiteas a choinneáil ar feadh tréimhse nach lú ná 6 bliana, nó ar feadh aon tréimhse níos giorra a fhéadfaidh an Coimisiún a chinneadh, ó dheireadh na bliana airgeadais lena mbaineann an ráiteas.

11.2 Is ar feadh tréimhse 6 bliana ar a laghad a choinneoidh an Coimisiún gach ráiteas agus tuarascáil iniúchóra a thugtar dó.

11.3 A luaithe is indéanta le réasún tar éis ráiteas agus tuarascáil iniúchóra a fháil (agus ar choinníoll go measann an Coimisiún gur sásúil atá an ráiteas roimhe seo), déanfaidh an Coimisiún –

a) cóip den ráiteas, den tuarascáil iniúchóra agus de thuarascáil an Choimisiúin ar an ráiteas a chur ar fáil lena n-iniúchadh saor in aisce ag an bpobal ar a shuíomh Gréasáin agus ina phríomhoifig le linn gnáthuaireanta oibre, agus

b) cead a thabhairt do dhuine ar bith cóip nó sliocht de ráiteas den sórt sin nó de thuarascáil den sórt sin a ghlacadh ar tháille a íoc nach mó ná costas réasúnach cóipeála, sna cásanna sin agus faoi réir na gcoinníollacha sin is cuí leis an gCoimisiún.

AGUISÍN

Nótaí Míniúcháin

Ráiteas Caiteachais faoi "Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte" an 1 Eanáir 2023 go dtí an 31 Nollaig 2023

An tAcht um Oifigí Aireachta agus Parlaiminte 1938 arna leasú leis an Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014 (an tAcht)

Ba cheart don chomhalta neamhspleách treoirlínte an Choimisiúin a léamh agus, más gá, cabhair leis an bhfoirm a chomhlánú a iarraidh ó Rúnaíocht an Choimisiúin um Chaighdeáin (féach na huimhreacha teileafóin ag bun an leathanaigh).

Ba cheart don chomhalta neamhspleách an méid seo a leanas a thabhairt dá (h)aire freisin

- ní mór sonraí **sonracha** a thabhairt, faoi na ceannteidil aonair, faoi na hábhair iarbhír ar úsáideadh an maoiniú ina leith;
- ní mór tuarascáil ó Iniúchóir Reachtúil a bheith ag gabháil leis an Ráiteas Caiteachais comhlánaithe, mar atá leagtha amach i gCuid 5 den fhoirm;
- foráiltear leis an Acht nach ndéanfar aon íocaíocht liúntais sa bhreis faoin reachtaíocht tar éis an 30 Aibreán i mbliain ar bith le comhalta neamhspleách nár thug Ráiteas Caiteachais agus an tuarascáil Iniúchóra Reachtúil a ghabhann leis don Choimisiún um Chaighdeáin.

Ba cheart an Ráiteas Caiteachais comhlánaithe agus an tuarascáil Iniúchóra Reachtúil a bheith faighte ag an Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí, 6 Ardán Phort an Iarla, Baile Átha Cliath 2, D02 W773, tráth nach déanaí ná an 31 Márta 2024.

An Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí:

Sonraí Teagmhála:

Teileafón: 01 6395666
Ríomhphost: info@sipo.ie
Gréasán: www.sipo.ie
Twitter: @SIPOCIreland

If you want to receive forms and correspondence from us in English please contact us

Ráiteas Caiteachais faoi "Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte" an 1 Eanáir 2023 go dtí an 31 Nollaig 2023

An tAcht um Oifigí Aireachta agus Parlaiminte 1938 arna leasú leis an Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014 (an tAcht)

Comhlánaigh an fhoirm seo le peann dubh

Cuid 1. Comhalta neamhspleách

Ainm an chomhalta neamhspleách: ....

Seoladh: ....

....

....

....

Uimhreacha Teileafóin: T...

Seoladh ríomhphoist: ....

Cuid 2. Iniúchóir Reachtúil

Ainm an Iniúchóra Reachtúil: ....

Seoladh: ....

....

....

Uimhir Theileafóin: T..

Seoladh ríomhphoist: ....

Cuid 3. Sonraí faoin Maoiniú a Fuarthas

an 1 Eanáir go dtí an 31 Nollaig 2023

Iomlán an mhaoinithe a fuarthas faoin Acht: ....

Suim an mhaoinithe a tugadh ar aghaidh ó thréimhse roimhe: ....

Caiteachas (mar a mhionsonraítear sna sceidil faoi iamh):

a) comhairle theicniúil nó sainchomhairle ………………
b) taighde agus oiliúint ………………
c) ceapadh beartais ……………...
d) seirbhísí sainchomhairleoirí a sholáthar ……...............
e) suirbhé a dhéanamh ar an bpobal nó dearcadh an phobail a shampláil ……………...
f) siamsaíocht ……………...

Iomlán an chaiteachais ==================

Iarmhéid an mhaoinithe a tugadh ar aghaidh: ....

Deimhním

- nár úsáideadh cuid ar bith den mhaoiniú i ndáil le speansais toghcháin Dála, speansais toghcháin Seanaid, speansais toghcháin Eorpaigh, speansais toghcháin uachtaránachta nó speansais toghcháin áitiúil ná i ndáil le speansais reifrinn.
- Níor cuireadh aon éilimh eile ar mhaoiniú isteach i dtaca leis an gcaiteachas sin.

Síniú: ....

Dáta: ....

Cuid 4. Sonraí faoi Chaiteachas

a. Caiteachas ar chomhairle theicniúil nó sainchomhairle a sholáthar, ar comhairle í ar dóigh di bheith ag teastáil le haghaidh tograí reachtacha nó tionscnaimh pharlaiminteacha fhéideartha

Sonraí faoi Chaiteachas	Suim (€)
Iomlán	**€**

b. Caiteachas ar thaighde agus oiliúint

Sonraí faoi Chaiteachas	Suim (€)
Iomlán	**€**

c. Caiteachas ar cheapadh beartais

Sonraí faoi Chaiteachas	Suim (€)
Iomlán	**€**

d.	Caiteachas ar sheirbhísí sainchomhairleoirí a sholáthar, lena n-áirítear sainchomhairleoirí caidrimh phoiblí a fhostú

Sonraí faoi Chaiteachas	Suim (€)
Iomlán	**€**

e.   Caiteachas ar shuirbhé a dhéanamh ar an bpobal nó dearcadh an phobail a shampláil i ndáil le díospóireachtaí parlaiminteacha nó le tionscnaimh pharlaiminteacha

Sonraí faoi Chaiteachas	Suim (€)
Iomlán	**€**

f. Caiteachas ar shiamsaíocht

Sonraí faoi Chaiteachas		**Suim (€)**
Cineál an imeachta (e.g. Sólaistí do ghrúpaí scoile; lón do phinsinéirí seanaoise; etc.)	**An líon daoine a bhí i láthair**	
	Iomlán	**€**

Cuid 5.

An tuarascáil iniúchóra don Choimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
ar an ráiteas caiteachais faoin
liúntas bliantúil arna íoc le comhalta neamhspleách
faoin
Acht um Oifigí Aireachta agus Parlaiminte 1938
arna leasú leis
an Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú) 2014
("an tAcht").

Mar a cheanglaítear le halt 10B den Acht, táim ag tuairisciú ar an ráiteas caiteachais ón liúntas don tréimhse ón 1 Eanáir go dtí an 31 Nollaig 2023 ar shínigh comhalta neamhspleách é: [*Ainm an chomhalta neamhspleách*] ………………………………

Fuair mé an fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad a mheas mé a bheith riachtanach chun críocha m’iniúchta.

Coinníodh taifid chuí chuntasaíochta i leith an liúntais sin agus i leith a eisíoca. Tá an ráiteas caiteachais ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Is é mo thuairimse

- go léirítear go cuí sa ráiteas caiteachais caiteachas an liúntais don tréimhse ón 1 Eanáir go dtí an 31 Nollaig 2023 agus an t-iarmhéid nár úsáideadh faoin dáta sin.

- gur cuireadh na heisíocaíochtaí i bhfeidhm maidir le speansais a eascraíonn as gníomhaíochtaí parlaiminte mar a shainmhínítear in alt 10H(1) den Acht.

Síniú an Iniúchóra: ________________________

Ainm an Iniúchóra: ________________________

Ainm na Cuideachta: ________________________

Dáta: ________________________